

2016-09-27

Finansdepartementet
Diarienummer: Fi2016/02568/K
fi.registrator@regeringskansliet.se

Remissyttrande angående SOU 2016:48 Regional indelning – tre nya län

Härjedalens kommun har getts möjlighet att lämna synpunkter på Indelningskommitténs förslag om ny regional indelning.

Sammanfattande kommentarer

I Indelningskommitténs betänkande framkommer inte tillräckligt tydliga skäl för en ny länsindelning. Förslaget innebär en av de största samhällsförändringarna någonsin. Ändå föreslår utredarna ett omedelbart beslut, utan ingående konsekvensanalys och utan politisk och folklig förankring. Betänkandet har allt för stora brister och arbetet har skett under tidspress och utan försök till granskning av omständigheter och nuvarande förutsättningar. Indelningskommittén föreslår sex ”jämnstarka” regioner, dock väldigt oklart vad definitionen av ”jämnstarka” betyder och vilka problem den nya indelningen ska lösa.

Vi tycker att det är synnerligen olämpligt att forcera den här typen av beslut. Svårast att acceptera är känslan av att reformen ska genomföras utan folklig förankring. Regionfrågan lyste helt med sin frånvaro under valrörelsen 2014. Det borde vara ett demokratiskt anständighetskrav att de politiska partierna får formulera sina ståndpunkter och redovisa dessa i valrörelsen 2018. Slagkraftiga regioner växer fram underifrån, inte med statligt tvång och kartritande rikspolitiker.

De föreslagna storlänerna innebär något nytt och oprövat. Hänvisningarna till Skåne och Västra Götaland är inte relevanta, eftersom det där i huvudsak gällde återförening av två landskap, med folklig gemenskap och begränsad yta. Utredarna säger ingenting om hur mycket större regioner utan historisk förankring skulle fungera.

Den nya indelningen skulle sätta i gång en process som för årtionden och århundraden framåt skulle avgöra olika landsdelars utveckling. Det är därför synnerligen obetänkt att hasta fram ett beslut utan noggrann prövning och tid för allsidig diskussion.

2016-09-27

Indelningskommitténs uppdrag vilar på de slutsatser som kom fram i en rapport från 2007. Där slås fast att det behövs minst en miljon invånare i framtida regioner. Men storstadsregionernas övertag beror inte på invånarantal, utan på befolkningstäthet, koncentrationen av många människor och företag inom ett begränsat område. Oavsett länsindelning kommer storstadsregionerna att förbli överlägsna i ekonomisk och politisk konkurrenskraft. De centrala delarna av de nya regionerna blir antagligen vinnare, men det skulle ske på bekostnad av de av de kommuner och orter som hamnar i de nya storlänens periferi, såsom Norrlands inland.

Istället är det troligt att redan glest befolkade områden avfolkas ännu mer. Områden långt från besluten riskerar dessutom bli än mer bortglömda när beslutsfattare finns i en vardag någon helt annanstans.

Vi ser inte att storregioner i sig löser de utmaningar som finns på regional nivå. Däremot kommer fler samarbeten behövas, både mellan landstingen, samt mellan kommuner och landsting. Dessutom måste staten ta ett övergripande ansvar för utvecklingen i hela landet.

Näringslivet

Utredningens ovanifrånperspektiv är inriktat på den offentliga sektorn och de riktigt stora företagen. Man har inte utrett hur större regioner skulle påverka det lokala näringslivet, möjligheterna att starta och utveckla nya företag. Länen hanterar en rad frågor som berör varje företags beslut om sin framtid, där nära och bra kommunikation mellan näringsliv och samhälle är en viktig tillväxtfaktor.

Besöksnäringen är ett exempel på en bransch som är beroende av ständig dialog med samhällets representanter, om den ska kunna hävda sig på de starkt konkurrerande marknaderna. Det tål att påpekas att Region Jämtland Härjedalen har en annan näringslivs-och befolkningsstruktur är övriga tre län i den föreslagna storregionen.

Vi befarar att Jämtlands län skulle få ett begränsat inflytande i den nya regionen och bli en perifer del, där det bli svårt att få gehör för våra intressen när det gäller näringslivsfrågor.

Många företag har kunnat etableras genom att länsstyrelsen, universitetet, landstinget och kommunerna i samverkan har kunnat bistå med arbetskraft, utbildningar, lokaler, forskning och förmedling av ekonomiska stödinsatser. Denna etableringsprocess består av ett finmaskigt nät av kommunikationer mellan ledande personer inom länet. I en storregion skulle dessa kontakter splittras och arbetssättet omöjliggöras.

2016-09-27

Sjukvården

Det finns inga belägg för att större län ger lägre kostnader och bättre vårdkvalitet. Gjorda jämförelser visar att de nuvarande storregionerna inte i någotdera avseendet klarar sig bättre än övriga län.

Oavsett storlek har alla län samma problem med de accelererande sjukvårdskostnaderna som den medicinska utvecklingen för med sig. Det är en utmaning som bara kan hanteras på nationell nivå. Fler och fler röster höjs för att frågan om länsindelningen måste få anstå tills man har granskat det enda alternativ som verkligen kan ge vård på lika villkor i hela landet, nämligen statligt ansvar för specialistsjukvården. Oavsett storlek kan inget landsting på egen hand bemästra den galopperande kostnadsutvecklingen. Det kan bara ske genom avvägningar och principbeslut på nationell nivå, gemensamt för hela landet och samtliga län, oavsett om de är 6 eller 21.

Att som patient eller anhörig ta sig till tillexempel regionsjukhuset i Umeå innebär flera dagar i anspråk. Till Uppsala däremot finns möjlighet till kommunikationer tur och retur samma dag.

Infrastruktur

"Norrlands län" skulle omfatta mer än halva Sverige. Avstånden inom det glesbefolkade länet skulle bli som mellan Stockholm och Berlin, vilket är detsamma som avståndet mellan Härjedalen och Kiruna. Här kan påpekas att kommunikationerna mellan Stockholm och Berlin är avsevärt bättre än dem mellan Härjedalen och Kiruna. Ett bevis på detta är att när länsföreträdare från de fyra länen skall träffas, så sker det oftast på Arlanda eller i Stockholm. Indelningskommittén skriver att det är viktigt med en god och fungerande infrastruktur i det nya länet. Detta föreslås att klaras av med "omfördelningar och prioriteringar".

Faktum är att det inte blir ett öre mer till infrastruktur än tidigare. Det är exakt lika stor tilldelning som innan, det är bara andra (men inte färre) som ska dela på samma kaka. Spåren förskräcker när vi ser att de stora infrastruktursatsningar som skett i dessa fyra län, har till absolut största delen skett i kustområdet. Däremot lyser investeringarna med sin frånvaro i stora delar av inlandet.

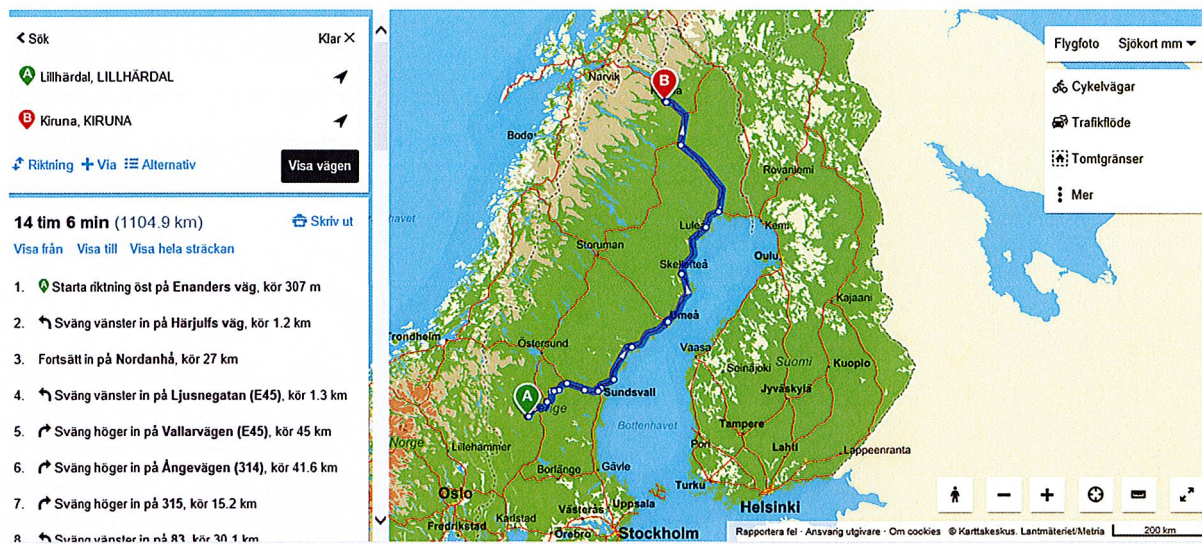
Indelningskommittén har i sitt betänkande bortsett hur rese- och kommunikationsmönstret ser ut idag. Majoriteten av besöksnäringens gäster i Härjedalen kommer söderifrån. Det är därför av stor vikt för oss att vara med i tidigt skede vad gäller infrastruktursatsningar från t.ex. Gävleborg, Dalarna och Västmanland. Att göra det enklare för gästen att nå sin destination är av stor betydelse. Samtidigt handlar det också om arbetstillfällen och det arbetsmarknadsområde vi befinner oss i. En stor del av vår besöksnäring har sin arbetskraft söderifrån. I många frågor har Härjedalen faktiskt mer gemensamt med Dalarna, Gävleborg och även Trøndelag än med norrlänen. Att vända orienteringen norrut skulle vara att försvåra och bromsa framtida utveckling.

2016-09-27

Demokrati och legitimitet

Utredningens resonemang är obegripligt. Medborgarna skulle inte märka skillnaden mellan direkt och indirekt valda beslutsorgan. Däremot skulle de märka att makten flyttas långt bort och att flertalet politiker skulle vara från andra landskap. Storregioner innebär ett hot mot demokratin genom minskat medborgarinflytande.

Beslut bör fattas nära dem det berör och av personer som väl känner de lokala förhållandena. Hur ska beslutsfattarna kunna ha kontakter och överblicka behov och förutsättningar inom områden som kan ligga upp emot 100 mil bort?

Samtidigt minskar antalet förtroendevalda. Svårigheter att mötas drabbar regionens funktionsduglighet. Ytterligare en fara för demokratin är att rekryteringen av regionpolitiker försvåras när mötena kan komma att kräva flera dagars bortavaro och inte kunna förenas med normalt familjeliv.

Många varnar för att väljarna kan tappa intresset och känna en växande maktlöshet. Företagen, organisationer och allmänheten skulle få svårare att påverka verksamheter och beslut som de berörs av. Att diskutera ett ärende med ansvarig politiker eller handläggare skulle kräva långa resor, och den man möter skulle sakna lokalt perspektiv på frågan.

Nuvarande länsindelningen garanterar inte bara närheten, utan också legitimiteten. Den utgår i sina huvuddrag från landskapen, och är förenad med under lång tid framvuxna känslor av gemenskap och samhörighet, som är en långt viktigare utvecklingsfaktor än administrativ likformighet.

2016-09-27

Tydlig gemenskap ger sammanhållning och motivation, igenkännande, tillit och engagemang.

Vi har under många år byggt upp en förståelse för Härjedalens förutsättningar i Region Jämtland Härjedalen och vill fortsätta med det.

Hur blir dialogen bättre av att förmodligen flytta "regionhuvudstaden" till Umeå? Vilka förutsättningar har en region som omfattar halva Sverige att fungera? Hur ska resurserna fördelas i regionen?

Våra förutsättning för utveckling och tillväxt kommer att minska med ett tillhörande av Stornorrland. Vi anser att möjligheterna finns i nuvarande Region Jämtland Härjedalen eller söderut i Region Svealand.

Innan beslut tas om en eventuell ny regionbildning måste hänsyn tas till de enskilda kommunernas förutsättningar och önskemål.

Anders Häggkvist (C)
Kommunstyrelsens ordförande

Victor Ericsson (M)
Kommunstyrelsens vice ordförande

Gunilla Zetterström-Bäcke (S)
Oppositionsråd

Ks § 225

"Regional indelning – tre nya län", remissvar

Dnr 100-424-16 Ks

ÄRENDE

Indelningskommittén har överlämnat ett delbetänkande regeringen, innehållande förslag på att bilda tre nya län. De nya län som föreslås är Norrlands län, Svealands län och Västra Götalands län.

Kommitténs uppdrag är att föreslå en ny regional indelning som innebär att Sverige delas in i väsentligt färre län- och landsting.

I det delbetänkande som lämnats bedömer kommittén att det finns en politisk acceptans i de berörda länen för en indelningsändring med ikraftträdande 2019 och föreslår att:

- Västernorrlands, Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län läggs samman till Norrlands län,
- Uppsala, Södermanlands, Örebro, Västmanlands, Dalarnas och Gävleborgs län läggs samman till Svealands län, och
- Västra Götalands och Värmlands län läggs samman till Västra Götalands län.

Kommunfullmäktige beslutade enhälligt om ställningstagande i regionbildningsfrågan, 2016/ § 49, om att Härjedalens kommun motsätter sig att tillhöra en storregion norrut och har skickat en skrivelse om detta till Indelningskommittén.

Svar på remissen ska lämnas senast 6 oktober 2016. Härjedalens kommun är remissinstans och förslag på yttrande föreligger.

BESLUT

Kommunstyrelsens beslut

- Remissvar lämnas enligt förslag.
- Svaret delges kommunfullmäktige.

